

POUL HANSEN - EN GRØNLANDS

BOGANMELDELSE

af Ole Høiris

Jan Andersen:
*Poul Hansen Egede -
en grønlandsforsker i 1700-tallet.*
271 sider, paperback.
Aalborg Universitetsforlag 2007.
275 kr.

Poul Hansen Egede var søn af Hans Egede og Gertrud Rask og kom som 12-årig i 1721 med til Grønland på faderens berømte missionsrejse. I 1728 kom han tilbage til Danmark, tog studentereksamen og blev efter teologistudiet på Københavns Universitet præst i 1734, hvorefter han returnerede til Grønland som missionær i Christianshåb/Qasigiannuit. I 1740 vendte han tilbage til Danmark, hvor han i 1761 blev professor ved Københavns Universitet. Her blev hans væsentligste opgave at uddanne missionærer og handelsfolk til aktiviteter i Grønland i det af Hans Egede i 1737 oprettede Seminarium Groenlandicum. Poul Egede var forstander for denne institution fra 1747 og frem til sin død i 1789. Ved sin hjemkomst fra Grønland blev han i 1741 præst i Vartov, i 1758 provst over Grønland og i 1779 biskop.

Jan Andersen ønsker at fremhæve Poul Egede som en central forsker i Grønlands Viden-

skabs Historie med reference til især hans to udgivelser, en grønlandsk ordbog fra 1750 og en grønlandsk grammatik fra 1760, begge primært skrevet til brug i missionen. Andersens bog er skrevet som en del af hans ph.d.-studium med temaet Momenter i Grønlands Videnskabs Historie og bærer præg heraf med sin omstændelighed i begrebsdefinitioner, gentagelser og ekstreme politiske korrekthed. Dette kommer blandt andet til udtryk ved en lang redogørelse for at kunne hæfte ord som forskning og videnskab på det prækoloniale grønlandske samfund og på Egede. Dette sker med begreber som "primitiv førvidenskabelig forskning" og "forskning af en anden karakter", som udtryk for den rationelle og irrationelle erfaringsopkobning og reproduktion, der muliggjorde inuiternes eksistens under arktiske forhold og Egedes registrering heraf. Ja så korrekt er Jan Andersen, at selv Poul Egede betegnes som "poli-

EGEDE

FORSKER I 1700-TALLET

tisk ukorrekt", fordi han skriver, at grønlænderne er dumme. Fyh! Poul Egede.

I den centrale del af bogen gennemgår Jan Andersen Poul Egedes beskrivelse af forskellige fænomener i form af kronologisk arrangerede citater fra Poul Egedes dagbogsagtige værker, Continuation af Relationerne fra 1738 og Efterretninger om Grønland fra 1778. Temaer er naturen, samfundet, menneske og kultur, angakoken, rationalitet hos europæerne og mangel herpå blandt grønlænderne, og så de nordboere som ihærdigt blev eftersøgt. I et længere afsnit gengives Egedes notater om hans arbejde med ordbogen og grammatikken, og disse værkers grønlandske og latinske forord oversættes til dansk. I forbindelse med grammatikken gengives et par dialoger for blandt andet derved at vise et kultursammenstød. Herefter omtales optagelseskravene på Københavns Universitet fulgt af en for

bogens emne lige så ligegyldig redegørelse for studieforholdene her. En udskrift af Egedess to eksamensoverhøringer følges af betragtninger over, om han fik den rigtige karakter. Det grønlandske Seminariums historie, funktion og uddannede missionærer beskrives. Bogen slutes med citater fra den brevveksling, der var i forbindelse med Egedes udnævnelse til professor.

De lange og mangfoldige udredninger for at forsvare Egede som en eller anden grad af forsker, der især i sine senere år udøver en eller anden form for noget, man kan kalde videnskabeligt, kommer sammen med den politiske korrekthed til at stå i vejen for analyser af, hvorfor og hvorved Poul Egedes værk var og er interessant inden for grønlandsforskningen, og det sidste er vel det, videnskabshistorie - også Grønlands Videnskabs Historie - må dreje sig om.

Ole Høiris